

Učitelé i politici se shodli: výchova aktivního občanství na školách je v krizi

Tisková zpráva, 16. května 2012

Učitelé, kteří se v minulých týdnech zúčastnili tří konferencí na téma „České děti a angažovanost. Prospěch dostatečný.“ jsou rozčarováni z politické situace v naší zemi. Zásadně pociťují rozpor mezi sliby vládnoucích stran o důležitosti vzdělávání a reálnými škrty v resortu. Přitom připouštějí, že sami neumí a nejsou zvyklí občansky protestovat a aktivně se angažovat, aby současné krizi ve školství dokázali vzdorovat. Sami politici, kteří byli na konferencích organizovanými Centrem občanského vzdělávání při MU a Centrem pro demokratické učení (CEDU) při o.s. GEMINI, souhlasí s tím, že už dále není možné ve školství škrty a že je třeba nastalou situaci bez odkladu řešit.

S ohledem na výše uvedené není divu, že čeští žáci vnímají politiku a občanskou angažovanost jako něco, co se jich netýká. To potvrzují i výsledky mezinárodního průzkumu ICCS, ve kterém se čeští žáci umístili na posledních místech dokonce za Bulharskem. Samotné výchově k občanství se totiž dostává ve výuce minimální pozornosti a učitelé sami nemají s tímto typem výuky dostatek zkušeností.

Stínový ministr školství za ČSSD **Marcel Chládek** na konferenci upozornil na výsledky srovnání OECD, podle kterých jsme 2. nejhorší stát co se týče prostředků, které u nás jdou do vzdělávání, a dodal, že: „Pokud nebude ve školství více peněz, nic se nezmění.“ Bývalý ministr školství za SZ **Ondřej Liška** toto tvrzení podpořil, když uvedl, že: „Dříve se spoléhalo na to, že učitelé nepotřebují peníze, protože to berou jako službu. Ale to jsou jen alibi pro škrty v resortu.“ A dodal, že: „Nejdůležitějším nástrojem pro řízení kvality ve školství je motivace.“ Tu ale nelze dosáhnout bez patřičné pozornosti v podobě financí i společenské prestiže. S tím učitelé úplně souhlasí. Vadí jim, že osobnosti z veřejného života o vzdělání málo mluví a nezdůrazňují jeho klíčovou roli ve společnosti.

Učitelé i politici se tedy shodují, že je třeba něco dělat. Jaké návrhy na řešení stávající krize ve výchově k občanství v ČR na konferenci padly? Níže uvádíme přehled základních bodů, které tvoří vedle výše zmíněných finančních otázek základní návrhy na zlepšení:

- **Je třeba systematicky poukazovat na význam výchovy k občanství ve vzdělávání**
 - V dnešní době jsou cíle vzdělávání výrazně redukovány na uplatnitelnost na trhu práce. Proto jsou humanitní obory včetně výchovy k občanství společností, učitelé i rodiči vnímány jako něco méně podstatného.
- **Rodiče a škola musí spolupracovat**
 - Rodiče mají sklon vnímat školu jako přípravku na přijímací zkoušky a jako přípravku na maturitu. Protože sami považují za nejdůležitější ukazatel kvality vzdělávání prospěch, jsou všechny výchovné obory považovány za nepodstatné.
- **Nebojme se přenášet zodpovědnost na žáky**
 - Na školách, kde se mohou žáci zapojovat do řízení školy pomocí nástrojů jako je školní parlament, dochází podle ředitelů k výraznému posílení výchovy k občanství.
- **Vytvářejme prostor pro práci se třídou**
 - Školy, které promyšleně podporují práci třídního učitele se třídou a učí děti žít ve společenství třídy, pracovat s rolemi ve skupině a s pravidly, napomáhají podle učitelů výrazně výchově k občanství.
- **Podporujeme spolupráci zřizovatele a školy**
 - Pokud zřizovatelé podporují práci školních parlamentů v návaznosti na městské dětské parlamenty, děti, učitelé i zřizovatelé se učí společně řešit problémy v obci. Děti často vidí důležité problémy, kterých si například zastupitelé vůbec nevšimnou.

MASARYKOVA UNIVERZITA
CENTRUM OBČANSKÉHO
VZDĚLÁVÁNÍ

Kontakty:

Ondřej Horák / koordinátor projektu Výchova k občanství (COV): horak@obcanskevzdelavani.cz, 731 572 225

Tomáš Hazlbauer / lektor a tiskový mluvčí CEDU: tomas.hazlbauer@cedu.cz, 606 103 113

Centrum občanského vzdělávání (COV) je analyticko-aplikační pracoviště Masarykovy univerzity, které vzniklo v roce 2010 s podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Je nadstranickým institutem, jehož smysl spočívá v dlouhodobé podpoře koncepčního řešení otázky občanského vzdělávání v České republice. Posláním COV je podporovat občany všech věkových kategorií, aby se lépe orientovali ve veřejném prostoru a účinněji se zapojovali do občanského života.

Centrum pro demokratické učení (CEDU) při GEMINI o. s. se dlouhodobě a systematicky věnuje Výchově k občanství. Aktuálně toto téma rozvíjí podporou škol a učitelů při práci se žákovskými parlamenty. Ty jsou v současné době jedním z nejefektivnějších nástrojů, jak rozvíjet aktivní občanství v mladých lidech.

Obě centra mají společné cíle, a tak jsme se rozhodli spojit síly ve společných konferencích.

Mezinárodní studie občanské výchovy ICCS 2009 odhalila, že k volbám se chystá pouze 47 % studentů, z toho „určitě ano“ zvolila pouze 2 % osmnáctiletých žáků, „spíše ano“ zvolilo 45 % studentů. Více než 70 % mladých lidí nepočítá s tím, že by se někdy v budoucnu účastnilo organizovaných diskusí k politickým či společenským záležitostem, přispívalo k tomuto tématu do médií, zapojilo se z politických či společenských důvodů do nějaké organizace či spolku nebo pomáhalo ve volební kampani (ÚIV, 2010).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ